

# Számítógépes oldalaink

## Digitalizálási 1x1

Ha az embernek olyan sors jut a könyvtáros szakmában, hogy ülhet a számítógépe előtt és törheti a fejét azon, milyen eljárásokkal tegye kényelmesebbé a maga és kollégái mindennapos munkáját, előbb utóbb menthetetlenül felkéri ezzel kapcsolatban előadások tartására. Ezek az előadó bebizonyítja, hogy az operációs rendszer felévenkénti újrainstallálásán kívül egyéb hasznos eredményeket is elért. Ennek következtében azután a Könyvtári Levelező/lap főszerkesztője felkéri, hogy az elmondottakat írja meg a lap számára, s erre persze nem lehet nemet mondani! Így már jártam én is.

Most tehát megpróbálkozom (talán a profi digitalizálók elnéző fejcsoválásánál rosszabb következménye nem lesz...) a „nekünk ez jutott eszünkbe, hátha tud valaki jobbat” gondolat mentén a készítés mikéntjét összefoglalni.

Titkon persze azt remélem, hogy leírásom talán tippet ad „e”-szolgáltatások készítéséhez másoknak, s hogy e törekvésemben követőket találva magam is kipróbálhatok új eljárásokat. Vágjunk tehát bele!

Több fórumon alkalmam volt már elmondani, hogy intézményünk 1997 óta a megyei lap (Új Néplap) számaint teljes szövegű adatbázisba dolgozza fel. E feladat vállalására az a tény készített bennünket,

hogy rácsodálkoztunk evidens tényekre: az újságot számítógép segítségével készítik, a cikkek adatainak bibliográfiai szintű rögzítése időigényes és nehézkes, a „kishírek” kiesnek a rostán, s a bibliográfiai adatbázisból való tájékoztatással nem lehet megúszni több évfolyamnyi bekötött hírlapkötet (sokszor felesleges) cipelését, lapozását, fénymásolását (rongálását). (Egyszóval: lusták voltunk.)

Megkerestük ezért a lap főszerkesztőjét, s előadtuk kérésünket, hogy vajon megkaphatnánk-e a lap digitális nyersanyagát további felhasználás végett. Kérésünk meghallgattatott, s attól kezdve ez a kapcsolat töretlenül fennáll.

I. ábra

```
Újság: Új Néplap
Oldal: 1
Cím: Szabados Krisztina
Rovat:
Terminus: 1
Terusor:
Műsorszáma:
Datum: 2002.01.01 18:01:47
TartalomiCim: Műsorszám: Hozzájártam érkezett az új év
Képlek:
Képszoveg:
Fotos:
Képlek:
Képszoveg:
Fotos:
Képlek:
Képszoveg:
Fotos:
Megjegyzés:
Beírás: CN=Szabados Krisztina/OU=SZOLNOK/OU=ASH/OU=AKSLS.HU
Szerző: Szabados Miklós
Műsorszám:
Stílus: L00
Stílus: Tördelés
Küldő: CN=Fülekai Beáta/OU=SZOLNOK/OU=ASH/OU=AKSLS.HU
KüldésiDatum: 2002.01.01 18:28:16
Tulaj: [Archivum]
Sorozat: Archivum
Továbbválasztás: SzerkesztőIs,TördelőIs,AtadólIs
Továbbválasztási: 20
Műsorszám: nem
HTML:port: 0
Érkeztetés: 0
Megjelenés: 1
Várakozás: 0
Várakozás: 0
Várakozás: 0
Beírás: Új
Szeljegy: Új
Szeljegy: AD1
Szeljegy: AD1
Szeljegy: AD1
Exportálás: 0
Műsorszám: 662
Megjelenés: 2002.01.02
Megjelenés: 1
Terjedelm: 1373
Terjedelm: 1,1320618077038
Terjedelm: 66,7666666666667
Terjedelm: 0
Terjedelm: 0,576900584791322
CreadFrom: Egyéb
TulajAdmin: [Adminisztrátor]
Cikkek: Hozzájártam érkezett az új év
Tulaj:
Terjedelm: 1373
Terjedelm: 0
Dialógus:
Műsorszám: CN=Szabados Krisztina/OU=SZOLNOK/OU=ASH/OU=AKSLS.HU,CN=Toth Andras/OU=SZOLNOK/OU=ASH/OU=AKSLS.HU,CN=Fulekai Beata/OU=SZOLNOK/OU=ASH/OU=AKSLS.HU
Hozzájártam érkezett az új év
Szilveszter
Lépett a huszonegyedik század legelső éve, hozhatott bárkinél barmit: jót is, rosszat is vegyesen, azért az év búcsúztatóján, december 31-én a földet, a világot a fészert. Mitjárt, békét, rendezvényt, színes műsorok szórakoztatták az embereket. KI OLTON, Csabai körben, KI ROKONI, Barátai között, vendéglőben töltötte a haladó 2001. legutolsó óráit.
Mivel Szolnok, pontosabban a Kossuth ter adott helyet a három, országos évbúcsúztató kulturális program egyikének, itt már december 30-án délután elkezdtek a technikai munkákat. Szilveszter éjféltől a műsora, kábelaratók húzták ki, erősítőket szereltek fel. Összevonta, hogy 31-én délután háromórától kezdve a fellépő műsorszámok, szaknyelven: belölték a szilveszter, Becher Tamás főrendező szilveszteri bűvészít, mikrofonos utasításai során először, háromszor is ismételni kellett. Kocsis László gyártásvezető szerint:
- Harmincegyedikén este fél héttől szilveszter reggel: fel kell készíteni a szilveszter műsorszámait. Ezalatt az idő alatt átmenetileg szilveszteri vonat, így ezsem kell lenni. Szombat, háttér, vacsra szilveszter és egyelőre vésztől fogunk. Ma letelek a szilveszter, ottlen a feleségemmel pezsgővel koccintunk erre a teljesezen híral, új évek, a gyerekek meg kábeljezők kapnak. Győztes az 1. csapat!
2001.12.31. 18:06 - Szabados Krisztina - letrehozta
2001.12.31. 18:06 - Szabados Krisztina - módosította
2001.12.31. 18:06 - Szabados Krisztina - felülről: Szerkesztő
2002.01.01. 18:01 - Toth Andras - módosította
2002.01.01. 18:01 - Toth Andras - módosította
2002.01.01. 18:01 - Toth Andras - küldte: Korrekció
2002.01.01. 18:01 - Fulekai Beata - módosította
2002.01.01. 18:28 - Fulekai Beata - küldte: Tördelés
2002.01.01. 18:30:00 - Bódi Béla - Quark-ba vportolta
2002.01.02. 08:01 - archiválva úymokkal
2002.01.03. 08:01 - archiválva adatbázisba áthelyezve
```

A lap rendszergazdája minden hónap elején elküldi nekünk tömörített fájlban az előző hónap anyagát. E fájl három txt kiterjesztésű állományt tartalmaz, ezek tíz-tíz nap termését foglalják magukban, s a cikkek időrendben követik egymást.

Egy cikk eredeti állapotában a túloldalon, az 1. ábrán látható.

Ha jobban megnézzük (főleg, ha több ilyen cikket nézünk meg egymás után), kiderül, hogy nem is olyan borzasztó ez a látvány, csak tartalmaz egy csomó olyan sort, amitől meg kellene szabadulni.

Ilyen helyzetben (is) jó, ha a könyvtár a TextLib integrált könyvtári programot használja, mert akkor tudja, hogy az azt fejlesztő Infoker Szövetkezet egyik munkatársa, *Gräff Zoltán* írt és az interneten elérhetővé tett egy *Z\_sor* nevezetű ingyenes textfájl feldolgozó programot (*amiért rendkívül hálás vagyok neki, ezért a rejtett reklámot is tartalmazó felvezetés...*), tudniillik ezt pont erre találták ki.<sup>1</sup>

A könyvtárosnak csak annyi dolga van, hogy a program futásához szükséges konfigurációs fájlba (\*.cfg) beírja azoknak a soroknak az elejét, amelyektől meg szeretne szabadulni. Valahogy úgy, mint azt az alábbi (2.) ábra mutatja:

```
Tehát kettőspont
[:] után a nemkívánatos sor eleje, s az egészet egy csillag [*] zárja le. (Ezt egyébként – s a program egyéb képességeit – a hozzá tartozó Z_sor.txt fájlban az alkotó maga is leírja.)
Ezután nincs más dolgunk, mint lefuttatni a programot (ezt DOS ablakban célszerű megtenni, de ha valaki használja a Windows Commander próbaverzióját, annak pa-
```

```

: $LOCKEDIT *
: Ujsag*
: Beiro*
: Tervhاسوب*
: Tervsor*
: Mutacio*
: Megjegyzes*
: Beiroknev*
: Moteszuser*
: Szint*
: Szintnev*
: Kuldo*
: Kuldesioatum*
: Tulaj*
: Beosztas*
: Tovabbvalasztok*
: Tovabbvalasztas*
: Vissza*
: HTMLExport*
: Eredeti*
: Megjelent*
: varkep1*
: varkep2*
: varkep3*
: Rovidkev*
: szelleyzetl*
```

<sup>1</sup> A program letölthető a <http://www.zotyó.hu/prog/homepage.htm> címről. A linket utoljára 2003. február 3-án ellenőriztem.3

rancsorában is kiadható az utasítás) a következő paranccsokkal:

```
Z_sor eredeti.txt cél.txt megirt.cfg
```

(Példámban az *eredeti.txt* a szerkesztőségűl kapott fájl, a *cél.txt* az a fájl, amivel tovább fogok dolgozni, a *megirt.cfg* pedig a konfigurációs fájl.)

A program lefuttatása után (ez egy tíznapos adag esetén öt másodpercnél rövidebb idő!) már sokkal barátságosabban néz ki ugyanaz a cikk...:

```
Oldal: 1
Rovat:
Szorok: 0. szorok Műlők
MegjSzam: 2002.01.02
CikkCimText: Működésben érintett az újév
```

```

Működésben érintett az újév
Szilveszter
Lépett a huszonegyedik század legelső éve. Meghatott bárkinek bármit: jót is, rosszat is vagy sem. Azért az év bucsújátóján, december 31-én a jókavó, a vigalom volt a főszerep. Tűzjárták, balék, rendezvények, szines rendezők színdarabok az emberek. Ki otthon, családi körben, ki rokonai, barátai között, vendéglőben töltötte a haldokló 2002. legelső óráit.
Mivel szólnak pontosabban a kossuth tér adott helyét a három országos évkezdési kultúrális program egyikének. Itt már december 30-án előlétt alkalmatossá a lakóhelyi munkások. Színpadot építettek a műtra, kábeltevék lástak ki. Erőseket szerveztek fel. Olyannyira, hogy 31-én délután hármétől megkezdődött a fellépő művészek főpróbáján. Szaknyilok: belétek a színpadot. Nézzel Tamás főrendező szigorúnak bizonyult. Mikrofonos utasításai során olyan kérészer, húrmaszer is személni kellett. Kocsis László gyártásvezető szervezte:
- Hirtelgy helyesen szervezték, hogy este minden a helyére kerüljön. Feltett paragraf a szór. Főleg nyugati daltok, táncok színesített a programot. Ha már me állunk az évkezdésben. Kéve bátoran a Drakulából és a Carmen táncjátékban) is lesznek rendezések.
Tény, ezen a szilveszter délutáni főpróbán több néző, alkalni kváncsistokó didgeret a kossuth tere, mint egy átlagos focimeccsen. Pedig kutyahideg szél csúszta az ember arcát, fülét.
Má pedig este hat után elkezdődött megint koncertek. Megpedig egy olyan helyen, a szőlőly üvegállomás, ahol munkával töltik a megfáradt év utolsó.
és a 2002. legelső óráit, ott éppen nemek László főrendező szolgálattevő találta.
- Nagyonnyeléken este fél héttől másnap reggel fél hértig lesznek szolgálatban. Ezalatt az év alatt kemény vagy szaz-százöt év vonat, így ezen lelt. Szódat, kávet, vizet isznak és egyhára vészt főzünk. Ha letelek a szolgálat, ottchén a feleséggel pezsgővel kocsmánk erre a célra van. Új évre. A gyerekek meg kólyokpezzogót kapnak. (Folytatás az 3. oldalon)
```

... bár kétségkívül van még vele tennivaló...

Ehhez már a jó öreg Word szövegszerkesztőt célszerű használni. Txt szövegek Wordben való megnyitásakor érdemes odafigyelni arra, hogy az **ESZKÖZÖK** menü **BEÁLLÍTÁSOK** pontjának választásakor megnyíló párbeszédpanel **ÁLTALÁNOS** fülén be legyen állítva a **KONVERTÁLÁS JÓVÁHAGYÁSA MEGNYITÁSKOR** opció. Erre a magyar ékezetes karakterek megfelelő megjeleníthetősége érdekében van szükség. Az ilyen típusú szövegek-nél a megnyitáskor megjelenő **FAJLKONVERZIÓ** ablakban nekem a **CSAK SZÖVEG** lehetőség választása szokott bejönni. Példacikkünk további cízel-lálásához meg kell ismerkednünk a Word makró rejtelmeivel. Ennek készítemi módját sajnos képtelen vagyok pár mondatba összefoglalni, sokszor magam sem értem, hogy mi történik... Az azonban kétségtelen, hogy ezzel az eszközzel (valóban) pillanatok alatt ki tudjuk cserélni a *Szerzo*:-t *Szerző*:-re, a *MegjSzam*:-ot, *Megjelent*:-re, a *CikkCimText*:-et *Cim*:-re, megszüntethetők a duplázott szóközjelek, a bekezdésjel előtti szóközök stb.

Ennek eredményeként, ha már megvan a cfg fájlunk és egyszer megküzdöttünk a makró meg-

írásával, akkor gyakorlatilag az eredeti szöveg-állomány kézhezvételétől nem kell öt percnél többnek eltelnie, hogy így nézzen ki munkánk eddigi (rész)eredménye (4. ábra):

Oldal: 11

Szerző: D. Szabó Miklós

Megjelent: 2002.01.02

Cím: Hőzaporban érkezett az újév

Hőzaporban érkezett az újév

Szilveszter

Lepergett a huszonegyedik század legelső éve. Hozhátolt bárkinék, bármit, jót is, rosszat is, vegyesen, azért az év búcsúztatóján, december 31-én a jókedvű, a vigalorné volt a főszerep. Tűzijáték, bálók, rendezvények, színes műsorok szórakoztatták az embereket. Ki otthon, család körben, ki rokonai, barátai között, vendégköben töltötte a haladóknak 2001. legutolsó óráit.

Mivel Szolnok, pontosabban a Kossuth tér adott helyet a három országos évbúcsúztató kulturális program egyikének, itt már december 30-án délelőtt elkezdődtek a technikai munkálatok. Színpadot építettek a műtra, kábelerdőt húztak ki, erősítőket szereltek fel. Cianykyra, hogy 31-én délután háromtól megtartották a fellépő művészek próbáját, szaknyelven: belőtték a színpadot. Réczel Tamás főrendező szigorúnak bizonyult, mikrofonos utasításai során olykor kétszer, háromszor is ismételnie kellett. Kocsis László gyártásvezető szerint:

— Mintegy hetvenen szorgoskodnak, hogy este minden a helyére kerüljön, flottul peregjen a műsor. Főleg európai dalok, tárcok színesítik a programot, hamar ott állunk az uniós küszöbén. Két ósbemutatóból a *Drakulából* és a *Carmen* táncjátékából is lesznek részletek.

Téry, ezen a szilveszter délutáni főpróbán több néző, alkalmi kíváncsikodó dörögött a Kossuth téren, mint egy átlagos focimeccsen. Pedig kyah legszel csipkedte az ember arcát, füleit.

Mi pedig este hat után elkezdők megyei körutunkat. Mégpedig egy olyan helyen, a szajoli vasútállomáson, ahol munkával töltik a megfáradt év utolsó, és a 2002. legelső óráit. Ott éppen Németh László forgalmi szolgálattevőt találjuk.

— Hamincegyedikén este fél héttől másnap reggel fél hélig leszünk szolgálatban. Ez alatt az idő alatt átmege vagy száz-százötz vonat, így éssen kell lenni. Szodát, kávét, vizet iszunk és éfélre virslik főzünk. Ha letelek a szolgálat, otthon a feleségemmel pezsgóvel koccintunk erre a teljesen fiatal, új évre. A gyerekek megkölyökpezsgőt kapnak. (Folytatás az 5. oldalon)

Ezzel pedig már lehet valamit kezdeni!

Ha a Könyvtári Levelező/lap szerkesztőinek elnyeri tetszését „előadásom” e töprengős változata, akkor a legközelebbi alkalommal a WinISIS könyvtárunkbeli alkalmazásáról ejtek pár sort. Persze, ha nem untatok vele senkit...

*Takáts Béla*

Jász-Nagykun-Szolnok Megyei  
Verseghy Ferenc Könyvtár



Jász-Nagykun-Szolnok Megyei

Verseghy Ferenc Könyvtár

5000 Szolnok, Kossuth tér 2.; Postafiók: 139.  
Tel.: (56) 510-110; Fax: (56) 510-114

## Netsuli a József Attila Megyei Könyvtárban

A Siketek és Nagyothallók Országos Szövetsége (SINOSZ) megyei szervezetének tatabányai klubtagjai nem pihentek a nyár folyamán. A József Attila Megyei Könyvtár (JAMK) munkatársa, *Fátrai Márta* még a nyár elején felkereste szervezetünk megyei titkárát, *Tvarosekné Pannit*. Beszámolt arról, hogy a József Attila Me-

gyei Könyvtár pályázatot nyert a netsuli megvalósítására, és a képzésben hallássérült sorstársaink is részt vehetnek.

Megindult a szervezés, inkább a vidéki tagtársaink jelentkeztek. *Fátrai Márta* meleg szeretettel fogadta a „tanulókat” a megyei könyvtárban, és *Tvarosekné Panni* jelnyelvi tolmácsolásával megindult az elméleti oktatás. *Márta* a számítógép kezelésével ismertette meg a tanulókat, hiszen voltak köztük, akik még soha nem próbálkoztak a használatával. Az első hat órában az elmélettel foglalkoztak, majd akkor váltak különösen érdeklődővé, amikor már feladatokat kaptak és önállóan kellett gyakorolniuk. Az e-mail címek jelentették talán a legnagyobb élményt. Mind a tízen mókás levelet, képeket küldtek egymásnak.

Egy pihentető Balatoni nyaralás után folytatták a „komoly” tanulást. Nem sejtették, hogy milyen kemény feladatot kapnak, az interneten kellett kibogarászniuk a megjelölt témákat és e-mailben válaszolniuk a feltett kérdésekre. Később már táv házi feladatot is kaptak, a szervezetről küldték el a leckét a JAMK-nak.

Ma már mindannyian könnyebben tudnak megfelelő információkhoz hozzájutni a könyvtárban vagy bárhol, ahol internetezni lehet. Köszönet érte *Fátrai Márta*nak és a József Attila Megyei Könyvtár vezetőinek.

*Tvarosek Józsefné,*  
a SINOSZ megyei szervezetének titkára